

Ново Правило службе
Војске Србије

Оквир за слику модерне војске

Професионализација Војске, увођење верске службе, учешће у мултинационалним операцијама, повећан број жена у систему одбране, те бројне организацијско-формацијске промене војних састава и прилагођавање прописа савременим друштвеним токовима, условили су измене једног од најважнијих прописа у војној организацији – Правила службе

Осим новог Дана војске, 23. априла, Војска Србије добила је и ново Правило службе, које је ступило на снагу управо тог дана. До тада је примењивано Правило објављено 15. августа 2008. године.

Потреба да се досадашње Правило службе учини краћим и опера-

тивнијим била је један од разлога да се тај документ измени и допуни. Како би се избегле његове честе измене, јер га одобрава председник Републике, издвојена су акта и упутства која су раније била његов саставни део. Такође, одређене измене условиле су трансформације и организацијско-мобилизацијске промене у нашој војсци, као и усвајање одређених нормативно-правних и стратегијских докумената.

Од регрута до добровољца

„Ново Правило службе јесте сиже, дефинише најбитнија питања које такав документ треба да регулише, а које одобрава председник. Уз њега су усвојена и упутства које доносе министар одбране и начелник Генералштаба”, истиче заступник начелника Управе за оперативне послове Генералштаба Војске Србије пуковник Стојан Батинић.

Према његовим речима, новине у Правилу службе последица су професионализације Војске, па су избачени они делови који се односе на војнике на редовном служењу војног рока, а задржани су сегменти који се тичу војника на добровољном служењу војног рока. Оно је задржало, у неопходном обиму, садржаје којима се регулише свакодневни живот, рад и дисциплина у Војсци Србије.

„Регулисан је распоред дневног времена. Професионална војска има другачији дневни ритам од некадашњих регрута, и командант је, заправо, добио могућност да радно

ДУХОВНИЦИ

Војни свештеници, односно верски службеници облачиће одећу вероисповести којој припадају приликом богослужења, а у осталим ситуацијама носе униформу Војске Србије. Могу имати кратку, неговану браду, која им омогућава употребу заштитне маске. Они неће имати право командовања, неће носити нити употребљавати оружје, неће бити позивани да сведоче о ономе што су сазнали приликом исповести и неће бити судије протности.

време у јединици организује према потребама и задацима, ради оспособљавања за додељену мисију”, каже пуковник Батинић.

Повећањем броја жена у редовима наше војске, појавила се потреба да се Правилу службе детаљније уреди њихов смештај, оспособљавање, као и изглед.

Коментаришући чињеницу да су чиновници остали у мушком роду, пуковник Батинић је објаснио да измене у складу са Законом о родној равноправности захтевају најпре про-

мене у *Закону о Војсци*. Међутим, посебном клаузулом је регулисано да се сва занимања и појмови користе и у мушком и у женском роду.

„Официри, подофицири и цивилна лица на служби међусобно се оспособљавају са 'Ви' и 'господине/госпођо', наводећи чин, звање или презиме, што је новина у Правилу службе, јер се до сада персирало само старијима по чину”, наводи заступник начелника Управе за оперативне послове и додаје да су новим Правилу дефинисане и активности које се односе на давање државних почести.

Пуковник
Стојан
Батинић

Формацијско место – свештеник

Ради остваривање слободе вероисповести недавно је у нашу војску враћена верска служба циљем да оствари слободу вероисповести њених припадника.

Како истиче пуковник Стевица С. Карапанџин из Управе за људске ресурсе Генералштаба, вршење верске службе није предвиђено ради мисионарства црква и верских заједница у војној средини, већ искључиво ради развоја, изградње, одржавања и повећања оперативних способности Војске Србије.

Верска служба војних свештеника у Србији први пут је законски уређена 1839. године. У то време је једно поглавље Правила службе дефинисало питање вере и побожности. Данас је остваривање слободе вероисповести припадника регулисано Уредбом о вршењу верске

ПРОПИСИ

Први писани прописи из области војних правила појавили су се у витешким редовима почетком новог века. Њима су владари регулисали односе с најамничким вођама, а делимично и права и обавезе старешина и војника. Потребност за прописима који ће потпуније регулисати и усагласити живот и поступке војних формација настала је почетком 19. века, јер је то био једини начин да се обезбеди једнообразност припадника армија, регулишу надлежности старешина, као и права и обавезе војних лица.

Пуковник Сћевица С. Карајанџин

службе у Војсци Србије и споразумима између Министарства одбране и традиционалних цркава и верских заједница, док је новим Правилком службе само омогућена њена примена у пракси.

„Припремамо подзаконски акт којим ће министар одбране уредити услове под којима ће војни свештеници, односно верски службеници обављати службу, а у току су и припреме за расписивање конкурса за пријем прве групе војних свештеника, односно верских службеника. За кандидате важе исти услови као и за лица која немају завршену Војну академију, а имају статус официра. Међутим, додатни услов јесте црквени документ којим се доказује да могу вршити верску службу”, објашњава пуковник Карапанџин и додаје да ће војни свештеници, односно верски службеници, у зависности од тога којој цркви, односно верској заједници припадају, бити војни свештеник, војни капелан, војни имам или војни рабин.

Војни свештеници, односно верски службеници имаће духовну надлежност искључиво над јединицом којој припадају. Када је о рели-

гији реч, биће саветници командана-та и директно потчињени њима, а у канонском погледу одговараће својој цркви.

„Споразуми су потписани са седам традиционалних цркава и верских заједница, а у Војсци ће бити заступљене оне које испуњавају услов бројности. Ако је, на пример, број пријављених верника једне вероисповести од 100 до 500, верску службу обављаће један војни свештеник, односно верски службеник, а ако је тај број између 500 и 1.000 предвиђена су два формацијска места. На сваких следећих 1.000 припадника долази по један војни свештеник, односно верски службеник те вероисповести”, појашњава пуковник Карапанџин и истиче да осим Српске православне цркве, услове испуњавају Римокатоличка црква и Исламска заједница Србије.

Ефикаснији у ванредним ситуацијама

Ново Правило службе дефинише да министар одбране, на захтев државних институција, може у миру донети одлуку о ангажовању Војске у пружању помоћи становништву. У хитним ситуацијама ангажовање појединаца и јединица за спасавање људи и материјалних добара могу наредити начелник Генералштаба, команданти оперативног нивоа и команданти бригада. Са изменама Правила команданти бригада добили су већа овлашћења, чиме је скраћена процедура доношења одлуке о ангажовању припадника и јединица.

„Раније је одлуку о томе доносио председник Републике, а сада то могу и начелник Генералштаба, команданти оперативног нивоа и команданти бригада, што ће знатно скратити време и унапредити ефикасност реаговања Војске у спасавању људи и добара. Ангажовање Војске у хитним ситуацијама у миру подразумева помоћ цивилном становништву у случају природних непогода, техничко-технолошких несрећа, експлозија, пожара и осталих несрећа већих размера”, каже пот-

Пошћуковник Горан Сорак

пуковник Горан Сорак из Управе за оперативне послове Генералштаба, наводећи као пример земљотрес у Краљеву и овогодишњу снежну олују у фебруару.

Јединице и установе Војске у миру могу пружати и услуге правним и физичким лицима, што је уређено прописима о материјалном и финансијском пословању у Министарству одбране и Војсци Србије.

Ново Правило службе је оквир за слику модерне војске, а пратећим документима прецизирана су начела и принципи извршавања задатака, па се у случају потребе лако могу изменити. Такав приступ омогућава еластичност прописа и прилагођен је потребама савремене војске. ■

Мирјана БОРОВИНА

Биљана МИЉИЋ

Сања АНЂЕЛКОВИЋ

ДАМЕ И УНИФОРМА

Новим Правилком службе јасније је дефинисан изглед припадника Војске. Када су у униформи, коса им мора бити уредно скупљена, тако да их не омета у обављању задатака, нарочито приликом ношења капе или шлема. Могу бити дискретно нашминкане, а осим прстена, неупадљиве шнале за косу и малих минђуша не могу носити други накит.

Проблем ословљавања жена војних лица ублажен је увођењем термина го-спођа и за удате и за неударене жене, али су чиновници ипак остали у мушком роду.